

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS NASSO • MAAMAR 5

כה תברכו את בני ישראל אמור להם יברכך...

“Thus shall you bless the Children of
Israel, saying to them” (Numbers 6:23)

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/nasso/5/

1 כה תברכו את בני ישראל אמור להם יברכך ה' כוי יאר ה' כוי ישא ה' כוי.

“Thus shall you bless the Children of Israel, saying to them: ‘May Havayah bless you,’ etc.; ‘May Havayah make [His face] shine,’ etc.; ‘May Havayah lift up,’ etc.”

הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] (פ"ג [פרק ג'] דברכות ד"כ ע"ב) אמרו מה"ש [מלאכי השרת] לפני הקב"ה כתיב בתורה אשר לא ישא פנים כוי ואתה נושא פנים לישראל דכתיב ישא ה' פניו אליך.

Now, our Sages, of blessed memory, said (Berachos, chapter 3, page 20b): The ministering angels said before the Holy One, blessed be He, “It is written in the Torah, ‘Who does not lift up the face,’ etc., yet You lift up the face to Israel, as it is written, ‘May Havayah lift up His face to you.’”

אמר להם וכי לא אשא פנים לישראל שכתבתי להם בתורה ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך והם מדקדקים על עצמם עד כזית כוי.

He said to them, “And shall I not lift up the face to Israel? For I wrote for them in the Torah, ‘And you shall eat and be satisfied, and bless Havayah your G-d,’ and they are exacting with themselves down to an olive’s bulk,” etc.

(וכ"ה ברכות נשא פ"א [פרק י"א]). וצריך להבין ענין זה שבשכיל הדקדוק שמדקדקים עד כזית יש נשיאת פנים למעלה.

(And so it is in Midrash Rabbah, Nasso, chapter 11.) Now, this matter needs to be understood: that because of the exactness they practice, [down] to an olive’s bulk, there is a lifting up of the face above.

וגם להבין המשך הברכות הללו דלכאורה אין להם סדר. אך הנה צריך להקדים כיאור ענין בהמ"ז [ברכת המזון] ולמה צריכין שביעה מן התורה.

We also need to understand the sequence of these blessings, for seemingly they have no order. But first we must preface an explanation of the matter of Grace after Meals, and of why satiety is required by Torah law.

2 והענין הוא כי הנה כתיב וברכת את ה' א"ת דייקא והן האותיות שמא' ועד תי"ו. דהנה כל הדברים נבראו באותיות.

The explanation is this: it is written, “And you shall bless es Havayah”: es (alef-tav) specifically, and these are the letters from alef to tav. For all things were created with letters.

שבעשרה מאמרות נברא העולם והאותיות שבע"מ [שבעשרה מאמרות] הן הן חיות כל הדברים וקיומם והתהוותם מאין ליש ע"י צירופי אותיות וחלופים ותמורות כו'

For with ten utterances the world was created, and the letters in the Ten Utterances are themselves the life-force of all things, their existence and their coming into being from nothing into something, through combinations of letters, and substitutions and transpositions, etc.

וגם נפש האדם היא מלאה אותיות כי אתה נפחת בי וכתוב ויפח באפיו נשמת חיים והיינו ברוח פיו ית' כי וברוח פיו כל צבאם ורוח פיו ית' הוא המהוה את הכל ע"י בחי' אותיות. והן האותיות שבע"מ [שבעשרה מאמרות].

And the soul of man, too, is full of letters, for "You breathed it into me," and it is written, "And He breathed into his nostrils a soul of life"; that is, by the breath of His mouth, may He be blessed. For "and by the breath of His mouth all their host," and the breath of His mouth, may He be blessed, is what brings everything into being, through the level of letters. And these are the letters in the Ten Utterances.

3 והנה כתיב ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים כו' שהוא קרא והמשיך שמותיהן שהם צירופי אותיות שבע"מ שבהם נבראו מההעלם אל הגילוי להיות בהם גילוי החיות מרוח פיו ית' כדי להעלותן ולקשרן במקורן.

Now, it is written, "And the man called names for all the cattle and for the birds of the heavens," etc.: that is, he called and drew down their names, which are the combinations of letters in the Ten Utterances through which they were created, from concealment into revelation, so that there be in them a revelation of the life-force from the breath of His mouth, may He be blessed, in order to elevate them and bind them to their source.

כי עלייתן והתקשרותן במקורן הוא ע"י האדם שהוא הראש לכל בחי' הדצ"ח [הדומם צומח חי], והוא הממשיך גילוי חיותן ממקור החיות מרוח פיו ית' (ועיין מענין ויקרא האדם שמות ברבות בראשית פ"א ור"פ חקת)

For their ascent and their binding to their source is through man, who is the head of all the levels of the inanimate, the vegetative and the animal, and he is the one who draws down the revelation of their life-force from the source of life, from the breath of His mouth, may He be blessed (and see on the matter of "And the man called names" in Bereishis Rabbah, chapter 17, and at the beginning of Parshas Chukas).

ולכן על כל מוצא פי ה' יחיה האדם שמוצא פי ה' שבמאכל הן האותיות שבו שיצאו מפי ה' הוא רוח פיו ית'

And therefore, “by every utterance of the mouth of Havayah does man live”: for the “utterance of the mouth of Havayah” in food is the letters in it that came forth from the mouth of Havayah, namely the breath of His mouth, may He be blessed

(עבמ"ש [עיין במה שכתוב] בביאור ע"פ ונתתי לך מהלכים מענין שיש ב' בחינות בהאותיות היינו א' האותיות שיצאו מפי ה' והב' אותן שבמקורן, כמו עד"מ כח הדבור שבאדם כו' ושכמ"כ [ושכמו כן] יש ב' בחינות אלו באותיות המחשבה כו' ע"ש.)

(see what is written in the explanation on “And I will give you places to walk,” on the matter that there are two levels in the letters: namely, the first, the letters that came forth from the mouth of Havayah, and the second, those that are in their source; as, by way of analogy, the power of speech in man, etc.; and that likewise there are these two levels in the letters of thought, etc.; see there.)

וא"כ מש"כ [מה שכתוב] שבו ועל ידו יבואו לשרשן ומקורן בחינת פי ה' בעצמו היינו שיבואו לשרש ומקור האותיות כמו שהן במקורן ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פ"כ ופכ"א)

If so, what is written [below], that in him and through him they will come to their root and source, the level of the mouth of Havayah itself, means that they will come to the root and source of the letters as they are in their source. And see Sefer Shel Beinonim, chapters 20 and 21.)

להחיות את האדם בכדי שבו ועל ידו יבואו לשרשן ומקורן בחי' פי ה' בעצמו שעליו אמרו והלא במאמר אחד יכול להבראות הוא המאמר הכולל כל הע"מ [העשרה מאמרות] וממנו נמשכו ונתחלקו ע"מ [עשרה מאמרות] פרטים וע"י האדם באים למאמר הכולל. כי הוא הממשיך להם הגילוי משם.

to give life to man, so that in him and through him they will come to their root and source, the level of the mouth of Havayah itself, about which [our Sages] said, “But could it not have been created with one utterance?” This is the utterance that includes all the Ten Utterances, and from it the ten particular utterances were drawn forth and divided; and through man they come to the all-inclusive utterance, for he is the one who draws down to them the revelation from there.

וזהו וברכת א"ת דהיינו להמשיך הגילוי משרש בחי' אותיות מרוח פיו ית' כדי שעיי' יתעלו ויתקשרו במקורן (וע' בזהר ויגש דר"ז ע"ב ודף ר"ח ע"א ובפ' תרומה):

And this is "And you shall bless es (alef-tav)": that is, to draw down the revelation from the root of the level of letters, from the breath of His mouth, may He be blessed, so that through this they will be elevated and bound to their source (and see the Zohar, Vayigash, page 207b, and page 208a, and in Parshas Terumah).

4 ב אך הנה כח זה להמשכה זו התלויה באדם היינו ע"י מלחמת האדם בנפשו הבהמית.

2. However, the power for this drawing down, which depends on man, is through man's war with his animal soul.

כי הנה לחם הוא מלשון אז לחם שערים (שופטים ה' ח') שפירושו הוא לשון מלחמה

For lechem (bread) comes from the word in "then [there was] war (lachim) in the gates" (Judges 5:8), which means war.

וכמ"ש (בזהר בלק דקפ"ח ב') נהמא על פום חרבא ייכול והיינו ע"י התפלה כי שעת צלותא שעת קרבא.

And as is written (in the Zohar, Balak, page 188b), "He shall eat bread upon the edge of the sword." And this is through prayer, for "the time of prayer is the time of battle."

וכמ"ש רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם ולכן כתיב תחלה לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם כו' ואח"כ ואספת דגנך כו' כי מתחלה צ"ל לאהבה.

And as it is written, "The exaltations of G-d are in their throat, and a double-edged sword in their hand." And therefore it is written first, "to love Havayah your G-d and to serve Him with all your heart," etc., and afterwards, "and you shall gather in your grain," etc.; for first there must be "to love."

5 ופי' אהבה מלשון אבה דהיינו רצון. והכוונה שיהיה רצון האדם וחפצו ובקשתו בכל לב ונפש להיות גילוי אלקותו ויחודו ית' בעולם ונפש

And the meaning of ahavah (love): it is from the term avah (to want), that is, will. And the intent is that a person's will, desire and request, with all [his] heart and soul, be for there to be a revelation of His G-dliness and His unity, may He be blessed, in the world and the soul,

וכמו שהיה קודם בריאת העולם שהיה הוא לבדו הוא במקום העוה"ז השפל בבחי' גילוי כי לא היה עדיין עולם המעלים ומסתיר כו' וכמו שיהיה באלף הז' כו'.

as it was before the creation of the world, when He was alone, He [Himself was] in the place of this lowly world in a manner of revelation, for there was not yet a world that conceals and hides, etc.; and as it will be in the seventh millennium, etc.

6 וככה הוא ממש גם עתה קמיה דכולא כלא חשיבי קמיה כי אני ה' לא שניתי כתיב.

And so it truly is even now, before Him, for "all are considered as nothing before Him"; as it is written, "For I, Havayah, have not changed."

רק שלפנינו העולם מסתיר ומעלים כו'. וזהו ואהבת את ה' אלקיך שתאבה ותחפוץ שהוי' שהוא היה הוה ויהיה בחי' לא שניתי ואין עוד ממש מלבדו

Only, before us the world hides and conceals, etc. And this is "And you shall love Havayah your G-d": that you should want and desire that Havayah, Who is "was, is and will be," the level of "I have not changed," and besides Whom there is truly nothing else,

הוא יהי' [יהיה] אלקיך בבחי' גילוי ממש בנפש ובעולם

that He shall be "your G-d" in actual revelation, in the soul and in the world,

שלא יהא העולם מעלים כו' אלא כמו שלמעלה כולא קמיי [קמיה] כלא כו' ואין עוד מלבדו כו'. כך יהיה למטה בגילוי בלי שום הסתר פנים והעלם מכחות הנפש הבהמית המסתירים ומעלימים גילוי זה ונמשכים אחר גשמיות עוה"ז וחומריותו שנראה לעיני בשר ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] רק ולעבדו בכל לבבכם בבי' לכבות כו'.

so that the world shall not conceal, etc.; rather, just as above "all is as nothing before Him," etc., and "there is nothing else besides Him," etc., so shall it be below, in revelation, without any hiding of the face or concealment from the powers of the animal soul, which hide and conceal this revelation and are drawn after the physicality of this world and its materiality, which appears to eyes of flesh as something existent, a thing unto itself; instead, "and to serve Him with all your heart (lev-avchem)": with two hearts, etc.

7 ולכן התפלה היא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה שצריך להתחיל ממטה מטה תחלה ברכת השחר פוקח עורים זוקף כפופים כו'

Therefore prayer is "a ladder set upon the earth, and its top reaches heavenward": for one must begin from the very lowest, first the morning blessings, "Who opens [the eyes of] the blind," "Who straightens the bent," etc.;

שכל התפלה היא בחי' ברכות ברוך אתה כו' שהן המשכות גילוי אלקות בעולם ונפש להיות בבחינת אתה כאילו הוא לנוכח כו'.

for the whole of prayer is the level of blessings, "Blessed are You," etc., which are drawings-down of the revelation of G-dliness in the world and the soul, so that it be in the manner of "You," as though He were directly present, etc.

8 וצ"ל כסדר ממטה למעלה תחלה ממדרגות התחתונות עד שיבא לקיום ואהבת למסור נפשו באחד ממש ולהיות ואהבת בכל לבבך כו' ועמ"ש מזה בד"ה יונתי בחגוי הסלע.

And it must be in order, from below upward: first from the lower levels, until one comes to the fulfillment of "And you shall love," to give over one's soul truly in "One," and so that there be "And you shall love ... with all your heart," etc. And see what is written about this in the discourse beginning "My dove, in the clefts of the rock."

כי הנה מצד שרש נפשו האלקית במקור חוצבה הרי היא בטבעה עולה ונכללת במאצילה ב"ה

For as regards the root of his G-dly soul, in the source from which it was hewn, it rises by its nature and is included in its Emanator, blessed be He.

והנשמה א"צ [אין צריך / אינו צריך] תיקון לעצמה רק שמצד כחות הנה"ב [הנפש הבהמית] המלוכשים בעוה"ז שכל חיותם הוא מצד כחות החיונית של המאכלים שבנוגה שבהם מחיה האדם חיי גופו ונפשו הבהמית הרי הוא מקושר למטה

The soul needs no rectification for itself; it is only that, because of the powers of the animal soul that are encloded in this world, all of whose life-force comes from the vital powers of the foods, which are in nogah, through which a person sustains the life of his body and of his animal soul, he is bound below.

וצריך להעלות ולקשר נפשו בה' עד דאתכפא סט"א [סטרא אחרא] ואתהפכא כו' ולעבדו בכל לבבכם בני לבבות כו'.

So he must elevate and bind his soul to G-d, until "the sitra achra is subdued" and "transformed," etc., and "to serve Him with all your heart (levavchem)": with two hearts, etc.

לכך צריך להתחיל ממטה למעלה בתפלה והיא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה עד שמגיע לאחד.

Therefore one must begin from below upward in prayer, and it is "a ladder set upon the earth, and its top reaches heavenward," until one reaches "One."

9 ועי"ז מלאכי אלקים עולים ויורדים בו באדם. כי האדם הוא שרש הכל וכמ"ש פני אריה אל הימין ופני שור מהשמאל כו' ודמות פניהם פני אדם כו'

And through this, "angels of G-d ascend and descend on him," on man. For man is the root of all, as it is written, "the face of a lion on the right, and the face of an ox on the left," etc., and "the likeness of their faces, the face of a man," etc.,

ש כללותן הוא בחי" אדם שהוא הכולל כל הדי חיות וכולם מתעלים בהתעלות נפש האדם בדבקותה באלקים חיים לאהבה את ה' כו' ואח"כ כתיב ואספת דגנך ללקט החיות שבדצ"ח [שבדומם צומח חי] שיתקבצו ויתאספו ממה שהיו פזורים ונדחים תחת ממשלת נוגה ויוכללו בבחי" אדם

for their general and collective expression is the level of "man," which includes all four chayos (living creatures); and they are all elevated in the elevation of man's soul in its cleaving to the living G-d, "to love Havayah," etc. And afterwards it is written, "and you shall gather in your grain": to gather the life-force in the inanimate, the vegetative and the animal, so that they be collected and gathered in from where they were scattered and banished under the dominion of nogah, and be included in the level of "man."

משא"כ קודם התפלה אסור לאכול כי גם האדם עדיין אז מקושר למטה ואיך יוכל לקשט אחרים

Whereas before prayer it is forbidden to eat, for then man himself is still bound below, and how could he correct others?

ולכן צריך מתחלה לקשט א"ע [את עצמו] ולהיות בבחינת אדם בגימ' [בגימטריא] מ"ה [שם מ"ה] בחי' ביטול ואז עי"ז אח"כ יוכל לתקן הדצ"ח [הדומם צומח חי] כו'.

Therefore he must first correct himself, and be at the level of "man" (adam), whose numerical value is mah (45), the level of self-nullification (bittul); and then, through this, he will afterwards be able to rectify the inanimate, the vegetative and the animal, etc.

ועי"ל [ועוד יש לומר] כי נש"י [נשמות ישראל] עלו במחשבה היינו שנמשכו מאותיות המחשבה ועלייתן הוא הגבה למעלה יותר כנז' [כנזכר] ע"פ ושמתי כדכד.

And one may further say: for the souls of Israel "arose in thought," that is, they were drawn from the letters of thought, and their ascent goes higher still, as mentioned [in the discourse] on "And I will make [your windows] of kadkod."

10 והנה הדצ"ח [הדומם צומח חי] נלקחו מאותיות הדבור כנזכר לעיל מוצא פי ה'. ולכן כדי להעלות אותיות הדבור שירדו למטה בדצ"ח [בדומם צומח חי] להעלותן לשרשן

Now, the inanimate, the vegetative and the animal were taken from the letters of speech, as mentioned above: "the utterance of the mouth of Havayah." Therefore, in order to raise the letters of speech that descended below into the inanimate, the vegetative and the animal, to raise them to their root,

שהוא ע"י האדם שנלקח מאותיות המחשבה שלמעלה מאותיות הדבור וע"כ העלאה זו תלויה ע"י שמתחלה יתקן עצמו

which is through man, who was taken from the letters of thought, which are above the letters of speech; therefore this ascent depends on his first rectifying himself,

כמאמר קשוט עצמך ואחר כך דוקא קשוט אחרים והוא שמתחלה תתעלה נפשו ששרשה מאותיות המחשבה תתעלה במקור כח המחשבה ועוד הגבה למעלה כו' אזי אח"כ תוכל להעלות אותיות הדבור כו'.

as the saying goes, "Correct yourself, and only afterwards correct others." That is: first his soul, whose root is from the letters of thought, must be elevated, elevated into the source of the power of thought and higher still, etc.; then afterwards it can raise the letters of speech, etc.

(ועמ"ש בד"ה לא הביט און ביעקב ובפ' ויחי בד"ה אסרי לגפן):

(And see what is written in the discourse beginning "He has not beheld iniquity in Yaakov," and in Parshas Vayechi, in the discourse beginning "Binding his foal to the vine.")

11 ג והנה עליית האדם הוא ע"י התפלה בבחי' הנ"ל כי במקום שמגמת האדם וחפצו ותשוקתו שם נכלל ונדבק עצמותו ומהותו בכללו כנודע. וזהו ענין הברכות יברכך ה'.

3. Now, man's ascent is through prayer, in the manner mentioned above; for where a person's aim, desire and longing are, there his essence and being as a whole is included and cleaves, as is known. And this is the matter of the blessings: "May Havayah bless you."

היינו להיות ריבוי העלאות ניצוצות הן כחות נפשיות האלקית והבהמיות שבאדם ושבמלאכים ומשקים ושאר צרכיו המתחדשות לבקרים ועולות למעלה בכל יום באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] ע"י התפלה בריבוי וגודל עוצם התקשרות האהבה עזה שבק"ש [שבקריאת שמע] ותפלה.

That is, that there be many ascents of sparks: the powers of the soul, G-dly and animal, in man, and [the sparks] in the foods and drinks and his other needs, which are renewed every morning and ascend above every day through an arousal from below, through prayer, with the abundance and great intensity of the bond of the intense love in the Shema and prayer.

כי הנה ענין ברכה נאמר עד"מ על הזרע הצומח מן השדה שנזרע הגרעין בארץ עד שנטמן ונתכסה בעפר.

For the term "blessing" is said, by way of analogy, of the seed that grows from the field: the kernel is sown in the earth until it is hidden and covered in the soil.

12 וע"י הברכה והצלחה כשהצליח ועשה פרי עולה וצומח מן הארץ בתוספת מרובה על העיקר וכך הנה כתיב וזרעתי את בית ישראל. וזרעתי לי בארץ כו'.

And through the blessing and success, when it has succeeded and produced fruit, it rises and grows from the earth with a great increase over the original. And so it is written, "And I will sow the house of Israel," and "I will sow her for Myself in the land," etc.

שישראל הם בבחי' זריעה דהיינו זריעת בחינת אלקות כמ"ש ברוך ה' אלקי ישראל כו' כמ"ש במ"א
ונמשכו למטה בעולם הגשמי ומכוסים ומלובשים בנפש הבהמית וכחות המתאווים לדברים גשמיים

For Israel are in the manner of sowing, that is, a sowing of the level of G-dliness, as it is written, "Blessed is Havayah, the G-d of Israel," etc., as is explained elsewhere; and they were drawn down below into the physical world, and are covered and enclothed in the animal soul and in the powers that desire physical things,

וכמו הזריעה הטמונה ומכוסה בעפר כדי שיעלה ויצמח בתוספת וריבוי כחות הנפש החיונית שיעלו גם

המה ויתכללו באחד בק"ש [בקריאת שמע]

like the seed that is hidden and covered in the soil, so that it may rise and grow with the addition and increase of the powers of the vital soul, that they too may rise and be included in "One" in the Shema.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים כו' וכמ"ש במ"א

ולכן עשה אלקים את האדם בארץ לקבל החיות מן הדברים הגשמיים

And as our Sages, of blessed memory, said, "Israel was exiled only so that converts would be added to them," etc., as is explained elsewhere. And therefore G-d made man on the earth, to receive life-force from physical things,

כדי שיתכללו כל כחות הדצ"ח [הדומם צומח חי] והחיות אשר בהם להחיות נפש כל חי ורוח כל בשר
בחיות הנפש ורוח האדם העולה למעלה בק"ש [בקריאת שמע] ותפלה. ולכן צריך האדם להתפלל בכל
יום.

so that all the powers of the inanimate, the vegetative and the animal, and the life-force within them, to give life to "the soul of every living thing and the spirit of all flesh," be included in the life of the soul and spirit of man, which ascends above in the Shema and prayer. And therefore a person must pray every day.

13 והנה על ברכה זו שהיא מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] נאמר וישמרך שהיא צריכה שימור מן המזיקין הם

החיצונים וסט"א [וסטרא אחרא] שלא יהיה להם יניקה מאהבה זו

Now, of this blessing, which is from an arousal from below, it is said, "and guard you": for it needs guarding from the harmful ones, namely the external forces and the sitra achra, so that they draw no nurture from this love;

דהיינו מאחר שתתעורר אהבה זו בנפש האדם לא יתפעל בעצמו להיות מחזיק טובה לעצמו או להיות התפארות וגדלות ממנה או שאר איזה פני [פניה] ח"ו [חס ושלום] כי מי יעלה בהר ה' נקי כפים ובר לבב.

that is, once this love has been aroused in a person's soul, he should not be moved within himself to credit himself for it, or to take pride and self-importance from it, or any other ulterior motive, G-d forbid. For "Who shall ascend the mountain of Havayah?" "One clean of hands and pure of heart."

פ"י בר לבב שהוא בלי שום תערובות זר ח"ו [חס ושלום] (בזהר נז' [נזכר] פ"י יברכך ה' וישמרך ס"פ ויחי דרמ"ח סע"א [סוף עמוד א.]. וס"פ נשא דקמ"ז א'. וברע"מ [וברע"א מהימנא] פ' פנחס דרמ"ה א'. ובפ' עקב דרע"א סע"ב [סוף עמוד ב.]. וברכות בא פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] בחקותי פל"ו).

The meaning of "pure of heart" is: without any foreign admixture, G-d forbid. (The explanation of "May Havayah bless you and guard you" is mentioned in the Zohar, at the end of Parshas Vayechi, page 248, end of side a; and at the end of Parshas Nasso, page 147a; and in the Raaya Mehemna, Parshas Pinchas, page 245a; and in Parshas Eikev, page 271, end of side b; and in Midrash Rabbah, Bo, chapter 15, [and] Bechukosai, chapter 36.)

והנה ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] וכמ"ש אם ישים אליו לבו כו' ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח להיות יאר ה' פניו אליך מלמעלה למטה

Now, through an arousal from below [comes] an arousal from above, as it is written, "If one sets his heart toward Him," etc., and "spirit brings spirit and draws down spirit": so that there be "May Havayah make His face shine upon you," from above to below.

שכמו שהוא חפץ ומשתוקק ומבקש שיהיה גילוי אור א"ס ב"ה ואין עוד מלבדו כו' למטה כמו למעלה כך יומשך מלמעלה המשכת הארת גילוי זה אשר הוא מבקש

For just as he desires, longs and asks that there be a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and [that] "there is nothing else besides Him," etc., below as above, so there will be drawn from above a drawing-down of the illumination of this revelation that he asks for.

וזהו יאר ה' פניו בחינת הארת פנים היא בחי' חכמה כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו (בזהר נזכר פ"י יאר ה' פניו נשא קל"ג ב' קמ"א א' קמ"ז א')

And this is "May Havayah make His face shine": the shining of the face is the level of Chochmah (wisdom), as it is written, "A man's wisdom makes his face shine" (the explanation of "May Havayah make His face shine" is mentioned in the Zohar, Nasso, 133b, 141a, 147a);

דהיינו להיות גילוי כח מ"ה [מה] ואין עוד מלבדו כו'

that is, that there be a revelation of the power of mah (koach mah), and "there is nothing else besides Him," etc.

איזהו חכם הרואה את הנולד כו' הרואה בבחי' ראייה ממש את הנולד מאין וכולא קמיה כלא כו' כי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] שמע ישראל שמע לשון הבנה ע"י התבוננות כו'

"Who is wise? One who sees the nolad (what is born)," etc.: one who sees, with actual sight, the nolad, [coming into being] from nothing, and [sees that] "all is as nothing before Him," etc. For in the arousal from below, "Hear, O Israel," "hear" is a term for understanding, through contemplation, etc.;

ואינו דומה שמיעה לראיה כו' היא בחינת גילוי כח מ"ה [מה] הבא מלמעלה וגילוי זה הוא בתורה כי אורייתא מחכמה נפקת

and hearing does not compare with seeing, etc. [Seeing] is the level of the revelation of koach mah that comes from above. And this revelation is in the Torah, for "the Torah comes forth from Chochmah."

והיא חכמתו ית' שלמעלה אלא שמלובשת בגשמיות למטה בעניני זרעים מועד שהיא בחינת מים שורדים ממקום גבוה למקום נמוך וע"ז נאמר ונתתי מטר ארצכם כו'

And it is His wisdom, may He be blessed, which is above, except that it is encloded in physicality below, in the matters of Zera'im and Mo'ed; for it is the level of water, which descends from a high place to a low place. And of this it is said, "I will give the rain of your land," etc.,

וכמ"ש כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים כו' כן יהיה דברי אשר יצא מפי שע"י בחי' מטר זה ואספת דגנך כו'

and as it is written, "For as the rain and the snow come down from heaven," etc., "so shall My word be that goes forth from My mouth"; so that through this level of rain, "and you shall gather in your grain," etc.,

להיות משכן ומכון לשבתו ית' לגילוי אור א"ס ב"ה הבא מלמעלה להיות אחד באחד וזהו ויחונך לשון חן ולשון חנייה ויחן שם ישראל.

to be a dwelling and an established place for His abiding, may He be blessed, for the revelation of the Infinite Light, blessed be He, that comes from above, to be “one in One.” And this is “and be gracious to you (vichuneka)”: a term of grace (chen) and a term of encamping (chanayah), [as in] “And Israel encamped (vayichan) there.”

14 וכמו חנה דוד. להיות בבחינת ושכנתי בתוככם דירה בתחתונים דירת והשראת אור א"ס ב"ה ממש בבחינת גילוי למטה כמו למעלה.

And as in “where David encamped (chanah).” [This is] to be in the manner of “And I will dwell within them”: a dwelling place among the lower realms, the dwelling and resting of the Infinite Light, blessed be He, itself, in a manner of revelation, below as above.

וזהו ענין בהמ"ז [ברכת המזון] המשכת גילוי אלקות מלמעלה על כחות וחיות שנתחדש באדם מהמאכל והם ג' ברכות דאורייתא והרביעית דרבנן.

And this is the matter of Grace after Meals: a drawing-down of the revelation of G-dliness from above upon the powers and life-force newly gained by a person from the food. They are three blessings of Torah law, and the fourth is rabbinic:

ד' פעמים ברוך אתה להיות נמשך בחינת גילוי בנפש ובעולם כאלו הוא לנוכח כו' שע"ז נתברר ונפרד ממה שהיה תחלה תחת ממשלת נוגה ונכלל בקדושה להיות בחינת כלי ומכון ומשכן להשראת גילוי אור א"ס ב"ה ממש:

four times “Blessed are You,” so that a revelation be drawn into the soul and the world, as though He were directly present, etc.; through which [the life-force] is refined and separated from [the state] in which it was at first, under the dominion of nogah, and is included in holiness, to be a vessel, an established place and a dwelling for the resting of the revelation of the Infinite Light, blessed be He, itself.

15 ד אמנם זהו אם אוכל כדי שביעה דייקא שאז לחם לבב אנוש יסעד שעל ידי הלחם יחיה חיי נפשו

4. However, this is [so] if one eats enough to be satisfied, specifically, for then “bread sustains the heart of man”: through the bread he lives the life of his soul.

והחיות הכלולה בנפשו היא היא הנכללת בקדוש¹ [בקדושה / בקדושת] בהתעלות הנפש והתכללותה בבחינת גילוי אור א"ס ב"ה השורה ומתגלה בחכמה כח מ"ה [מה] לפי שבהחיות ההוא יש ריבוי קדושה ממוצא פי ה' שהוא מקור החיים.

And the life-force included in his soul is the very [life-force] that is included in holiness, in the ascent of the soul and its inclusion in the revelation of the Infinite Light, blessed be He, which rests and is revealed in Chochmah, koach mah; because in that life-force there is much holiness from "the utterance of the mouth of Havayah," which is the source of life.

(ועיין בזהר ע"פ ואכלת ושבעת בפי ויגש דר"ז ע"ב. ובפי תרומה דקנ"ג ע"ב ודף קנ"ב ב' ודקנ"ז א' ב' ועיין עוד בזהר פ' מקץ דף ר"ד א' ב' מענין ופי' שובע

(And see the Zohar on "And you shall eat and be satisfied," in Parshas Vayigash, page 207b; and in Parshas Terumah, page 153b, and page 152b, and page 157a and b. And see further in the Zohar, Parshas Mikeitz, page 204a and b, on the matter and meaning of satiety;

ודף קצ"ד א' ע"פ והנה מן היאור כו' ובפי בהעלותך דק"נ ע"א גבי ונשבע לחם ונהיה טובים ובפי הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ובפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] ערך רצון).

and page 194a, on the verse "And behold, from the river," etc.; and in Parshas Beha'aloscha, page 150a, regarding "and we were satisfied with bread and were well"; and in the commentary of the Ramaz there; and in the Pardes, in Erchei HaKinuyim, the entry "Ratzon" [will].)

אבל אם אינו אוכל כדי שביעה שלא לקחה הנפש רק חיות מועט אין כח בחיות זה שאין בו אלא מיעוט קדושה להתכלל בבחינת חכמה שמתגלה בנפש ולהתברר מנוגה ולהכלל ולהתאחד בקדושה

But if one does not eat enough to be satisfied, so that the soul has taken in only a little life-force, this life-force, which has in it only a small measure of holiness, has no power to be included in the level of Chochmah that is revealed in the soul, to be refined from nogah, and to be included and united with holiness.

אך ע"ז נאמר ישא ה' פניו.

But of this it is said, "May Havayah lift up His face."

פִּי יֵשָׁא יִגְבִּיָּה לַמַּעֲלָה פָּנָיו הִיא בַּחֲיִי גִילּוּי הַהִשְׁפָּעָה שֶׁנִּקְיָ בָשֶׁם פָּנִים וּבַחֲיִי אַחֲרָיִים הִיא הַהִשְׁפָּעָה שֶׁהִיא בַּהֲסָתֵר פָּנִים כִּמְאֵן דְּשָׂדִי בְּתֵר כְּתָפוּי

The meaning: “lift up” (yisa) is: He will raise up on high. “His face” is the level of the revealed influx, which is called by the name “face”; and the level of “back” (achorayim) is the influx that is given with the face hidden, “like one who throws [something] over his shoulder”;

דְּהֵיינו שִׁיגְבִיָּה לַמַּעֲלָה מִן הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת בַּבַּחֲיִי הַמַּגְבִּיָּה לִשְׁבֹּת הַמִּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ שָׁמַיִם וָאָרֶץ רוּחָנִיּוֹת וּגְשָׁמִיּוֹת שׁוּיִן לִפְנֵי יְיָ וְעַל שְׁנֵיהֶם הוּא אוֹמֵר הַמִּשְׁפִּילִי בְּשׁוּהָ.

that is, that He raise [His face] up above the chain of descending worlds (hishtalshelus), in the manner of “Who is enthroned on high, Who lowers [Himself] to look upon heaven and earth”: heaven and earth, spiritual and physical, are equal before Him, may He be blessed, and of both of them it says “Who lowers [Himself]” equally.

16 וְהַגְבָּהָה זֶה תִּהְיֶה אֵלַיךְ כְּלוֹמֵר שְׁיוֹמֶשֶׁךְ אֵלַיךְ בְּגִילּוּי הַהִמְשָׁכָה וְהַהִשְׁפָּעָה מִבַּחֲיָנָה שְׁלֵמָה מִן הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת שֶׁהִיא בַּחֲיִי יֵשָׁא הִי שְׁעִיִּי יְלוֹקֶטוּ לְאַחַד אֶחָד כָּל נִיצוּצֵי הַחַיּוֹת הַמִּפּוּזִּים וְהַנִּדְחִים

And this raising up will be “to you,” that is, that there be drawn to you, in revelation, the drawing-down and influx from a level that is above the chain of descending worlds, which is the level of “May Havayah lift up”; so that through this all the scattered and banished sparks of life-force will be gathered “one by one,”

אִפִּי [אִפִּילוֹ] אִם יֵשׁ בָּהֶם חַיּוֹת קְדוּשָׁה כָּל שֶׁהוּא מַעֲט מְזַעֵר וְיוֹכֵלֵלוּ וְיִתְאַחֲדוּ בְּקְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה מִקּוֹר הַחַיִּים וְהַקְדוּשָׁה שֶׁבְּתַחֲתוֹנִים (וְעֵיִן בְּרַעֲמָה [בְּרַעֲיָא מִהֵמְנָא] פִּי פִּנְחָס דְּרַמִּיד בִּי מַעֲנִין זֶה דִּישָׁא הִי פָּנָיו כּוֹי וְדָף רַלִּיחַ בִּי).

even if the holy life-force in them is the slightest amount, a tiny trifle; and they will be included and united with the supernal holiness, the source of the life and the holiness in the lower beings. (And see the Raaya Mehemna, Parshas Pinchas, page 244b, on this matter of “May Havayah lift up His face,” etc., and page 238b.)

אֲךָ כִּיצַד תִּהְיֶה הַהִמְשָׁכָה וְהַהִשְׁפָּעָה מִבַּחֲיִי שֶׁהוּא לַמַּעֲלָה מִן הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת. עֵיִי נֹאמֵר וְיֵשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם.
But how will the drawing-down and influx come from a level that is above the chain of descending worlds? Of this it is said, “and grant you peace.”

שלום הוא ענין התקשרות והתחברות שני הפכים וכמ"ש עושה שלום במרומיו מיכאל שר של מים כו'. והיינו ע"י ביטולם לבחי' שהיא למעלה מעלה משניהם המחברת אותם כנודע.

Peace is the bond and joining of two opposites, as it is written, "He makes peace in His heights": Michael, the prince of water, etc. And this is through their self-nullification to a level that is far above both of them, which joins them, as is known.

17 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. דהיינו ע"י שהם למודי ה'

Now, our Sages, of blessed memory, said: "Torah scholars increase peace in the world, as it is said, 'And all your children shall be taught of Havayah, and great shall be the peace of your children.'" That is, through their being "taught of Havayah"

[ולמודי לשון נפעל דהיינו שיהא לימוד ההלכה מפני שהיא דבר ה' בבחי' ביטול שהם המקבלים הלימוד בכל פעם מהש"י [מהשם יתברך] והש"י [והשם יתברך] הוא מלמדם כמ"ש אני ה' מלמדך כו']

[and limudei is a passive form; that is, that the study of the halachah be because it is the word of G-d, with self-nullification (bittul), so that they are the ones who receive the teaching each time from G-d, blessed be He, and G-d, blessed be He, is the One who teaches them, as it is written, "I am Havayah, Who teaches you," etc.],

ודבר ה' ממש זו הלכה והמשנה היא היא המדברת בפיהם וכמ"ש ודברי אשר שמתו בפיו ואשים דברי בפיו ועי"ז מרבים שלום בעולם ורב שלום כו' בבחי' בריח התיכון שמבריא מן הקצה אל הקצה

and the very "word of Havayah: this is halachah," and the Mishnah itself is what speaks in their mouths, as it is written, "And My words that I have put in your mouth," and "I have put My words in your mouth." And through this they increase peace in the world, "and great shall be the peace," etc., in the manner of "the middle bar, which runs through from end to end,"

כמ"ש כי אל דעות ה' שכולל ב' דעות שכשם שמלמעלה למטה כוליה קמיה כלא חשיב כך מלמטה למעלה כו' והיינו ע"י לימוד התורה בבחי' זו שע"ז נאמר ולא תחללו כו' כמ"ש במ"א.

as it is written, "For Havayah is a G-d of knowledges (de'os)," which includes two [kinds of] knowledge: just as from above to below all is accounted as nothing before Him, so from below to above, etc. And this is through the study of Torah in this manner, of which it is said, "And you shall not profane," etc., as is explained elsewhere.

18 וזהו ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל העוסק בתורה עושה שלום בפמליא של מעלה

ובפמשמ"ט [ובפמליא של מטה] דהיינו בחי' יחוי"ע [יחודא עילאה] ובחי' יחוי"ת [יחודא תתאה]

And this is the meaning of the saying of our Sages, of blessed memory, "Whoever engages in Torah makes peace in the household above and in the household below": that is, the level of the higher unity (yichuda ila'ah) and the level of the lower unity (yichuda tata'ah);

וזהו ורב שלום בניך מרכים שלום בפמשמ"ע [בפמליא של מעלה] ובפמשמ"ט [ובפמליא של מטה]. ע"י שהן ת"ח

[תלמיד חכם / תלמידי חכמים] מקבלים מחכמה בחי' כח מ"ה [מה] וזהו וישם לך שלום.

and this is "and great shall be the peace of your children": they increase peace in the household above and in the household below. [They do so] through their being Torah scholars (talmidei chachamim), who receive from Chochmah (wisdom), the level of koach mah. And this is "and grant you peace";

כלומר שהוא הנותן לך בחי' השלום להיות ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] מרכים שלום בעולם על ידי

דבר ה' זו הלכה (ועיין ברבות תולדות ר"פ ס"ו. נשא ס"פ י"א) והמשנה המדברת כו'

that is, He is the One who gives you the level of peace, so that Torah scholars increase peace in the world through "the word of Havayah: this is halachah" (and see Midrash Rabbah, Toldos, beginning of chapter 66; Nasso, end of chapter 11), and the Mishnah that speaks, etc.

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] כלי המחזיק ברכה לישראל הוא השלום שבחי' שלום זהו בחי' כלי

לקבל ברכה עליונה בחי' ישא ה' פניו שהוא למעלה מן ההשתלשלות

And our Sages, of blessed memory, said, "The vessel that holds blessing for Israel is peace"; for the level of peace is the level of a vessel to receive the supernal blessing, the level of "May Havayah lift up His face," which is above the chain of descending worlds (hishtalshelus).

ולכן יש כח ביד חכמים להצריך לברך בהמ"ז [ברכת המזון] אפילו בפחות מכשיעור שביעה שמן התורה

מפני שהן מבחי' ישא ה' פניו שלמעלה מן ההשתלשלות ע"י בחי' שלום:

Therefore the Sages have the power to require Grace after Meals even for less than the Torah's measure of satiety, because they are from the level of "May Havayah lift up His face," which is above the chain of descending worlds, through the level of peace.

19 וזהו ושמו את שמי על בניי [בני ישראל] שיהא שמי נקרא עליהם בעסק תורתם ועבודתם שתהיינה בבחי' לימודי ה'

And this is “And they shall set My Name upon the Children of Israel”: that My Name be called upon them in their engagement in Torah and in their service, that these be in the manner of “taught of Havayah.”

ואז ואני אברכם אני אותיות אין כי החכמה מאין תמצא דהיינו מבחי' ישא ה' פניו שתהיה הברכה מלמעלה למטה תוספת ברכה וריבוי השפעה מלמעלה מעלה מהשתלשלות וזהו ענין ברכה בראש וברכה בסוף.

And then, “and I will bless them”: ani (I) has the letters of ayin (nothing), for “wisdom (Chochmah) is found from ayin (nothing)”; that is, from the level of “May Havayah lift up His face,” so that the blessing be from above to below, an addition of blessing and an abundance of influx from far above the chain of descending worlds. And this is the matter of a blessing at the beginning and a blessing at the end.

ברכה בראש היא בחי' יברכך שהיא ממטה למעלה. וברכה בסוף ואני אברכם מלמעלה למטה (בזהר נזכר ואני אברכם בפי' שמיני דל"ח א' ופי' מקץ דקצ"ט א' ור"פ יתרו דס"ז א'):

The blessing at the beginning is the level of “May He bless you,” which is from below to above; and the blessing at the end is “and I will bless them,” from above to below. (“And I will bless them” is mentioned in the Zohar, Parshas Shemini, page 38a; Parshas Mikeitz, page 199a; and the beginning of Parshas Yisro, page 67a.)

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likutei-torah/nasso/5/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok